

תום' ישנים

א לסגרת תמוס' אלינא דרש"י דלעז מנרף אלף כשחול מלף ממנף מרף נחמק מיתפ כל עיקר:

מוסף תוספות
א. עיי' חום זה: רענ"א.
ב. וכולי עלמא. רענ"א.
ג. בבי עשיות של ברזל [שהיו מחממין מערב יום הכיפורים. רענ"א]
ד. ומטילין לו. רענ"א.
ה. להפיג צנתו. רענ"א.
ו. שפי"ג האור. מוס'
האש"ש. ה. אפי"פ שאינו מפנה אילל כלי הבית. מוס'
האש"ש. ו. להדינו משמפה הדרך ומסלקת האבנים. מוס'
האש"ש. ובי תימא לשון תורה לחוד. רענ"א.
ז. ואין עתיד לפנותו. עפר. מוס'
האש"ש. ח. במתכוין. מוס'
האש"ש. ט. אפי' במתכוין. מוס'
האש"ש. י. הלכך כשאין מתכוין, מותר. מוס'
האש"ש. יא. [ואיתא התם] כל היכא דכי מכרין איכא אסורא דאורייתא גזר ריש אבל בחריץ דליכא אסורא דאורייתא לא גזר. [ו]אפ"ה אסר ר' יהודה דבר שאין מתכוין. מוס'
האש"ש. יב. נהי דמצי למימר דניתא ליי למיפטר דאביי אדאביי, נפי הוי"ל לאתויי ממילתא דר' יהודה דמתני' בהדיא.

תום' יומא' לז: ד"ה הני. ג. מן התורה. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. יד. ואפי"ג דמדרבנן אסור, אין שבות במקדש. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. טו. מי אמר אבי דרבר שאין מתכוין לא מיתסר אלא מדרבנן, והנתיב וכו'. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. יז. למישרי מילה במקום הבורה. מוס' האש"ש. יז. ודל"ב מלאכת משבת. רענ"א. יח. שאין מתכוין במתכוין. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. יט. ובעינן שיחשב לעשות המלאכה שהוא עושה. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. כ. והדינו מה שזריך לו שם אביי מעיקרא, אלא שהתלמוד לא היה מביח תירוץ, ונכשיו פי אביי דמושת דהוי דרבנן ואין שבות במקדש הוא דקאמר רענ"א. כא. דאסרינן צירוף בלא מתכוין לו יהודה דלא שרי תתם אלא במקדש. רענ"א. כב. והשתא אוכחך דל' יהודה דבר שאין מתכוין מותר מדאורייתא גבי שבת. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. כג. דמחייב חטא. מוס' כיתום כן ד"ה פסילא. כד. וכיון דהוי פסיק רישית, אלא במתכוין דמי. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. כז. ואפי"ג דל"ב להבטחה והויא לה מלאכה שאינה צליג, ס"ל נמי בהא כ"י יהודה דאמר מלאכה שאינה צליג חייב עליה. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. כח. לאו מושת דלא חושב לו מלאכת מחשבת הוא כ"ה דל' יהודה הויא מלאכת מחשבת, ה"נ לרי"ש כיון דהוי פסיק וכו' אלא היינו טעמא דרי"ש דפטר. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. כט. דלא נתכוין למלאכת העצירה כלל אלא לכיבוי בעצ"ה הוה פסיד סדאי דלא ליחייב ר"י.

מוס' יומא' לז: ד"ה הני. ל. [ו]דןהו כאליו מכרין לעשות בהם בידים. מוס' האש"ש. לא. דבתר הכי. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. לב. לא נקט לישנא דאין מתכוין, אלא. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. לג. לא הוי אלא חיובא דקדשה לו בהבערתה, והיינו כשבא לכבות. התם שייך להוכיז אין מתכוין לרבותא דר' יהודה. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. לד. משום דהוי"ל מלאכה שאינה צליג. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. לו. אמר 'התולש עולשין, אם לאיכילה כבונותא, אם ליפתוה, בכל שהוא, ופרין' אטר כולוהו לאו ליפות קרקע ניתור, ומשני' ילא נצרכה אלא לרי"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר, ופרין' וזחא אביי ורבא דאמרי תרייהו מודה ר"ש בפס"י ולא ימות' ומשני' ילא נצרכה, דעביד בארעא דחברתי, שאינו נהנה כלום, וזמ"ל אסור לכתחילה וכו' אלא שרי חייב חטא. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. לו. כיון דהוי פס"י ונהנה הוא. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. לז. יש כל כן גזילים שיכול להתחמם בהן. מוס' יומא' לז: ד"ה הני. לט. ויש בו מים חמין וכו' בהא שרי ר' יהודה כשנותן לתוכו מים מרובין. מוס' האש"ש. לו. אפי"פ שאינו מתכוין. מוס' האש"ש. לא. דבר מוקי לה במיחם שפינהו מן האור כאביי, משמעת למידק מינה מיהם שפינה ממנו חמין לא יתן לתוכו מים כל עיקר ור' יהודה היא או. מוס' האש"ש. לי. ונתן לתוכו מים מרובים כדי להפשיר. מוס' האש"ש. לז. שמואל את כל הכלי. מוס' האש"ש. לי. כרב אדא בר מתנא לא מצי לאוקומא, דכיון. מוס' האש"ש. לי. לא יתן לתוכו. מוס' האש"ש. לי. לא יתן לתוכו. מוס' האש"ש. לי. ויש בו מים חמין. שטת להר"י. ג. שנשארו המים פושרים. רענ"א. דכיון דיש בו מים חמין, כשמוסרין כדי להפשיר אין הכלי מצטרף בכך. שטת להר"י. לז. מרובין. שטת להר"י. לב. מצרף הוא. שטת להר"י. לב. כ"י יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור. רענ"א.

מא:

כירה פרק שלישי שבת

והל"א מצרף. וליכא לשוניו בשלל הגיע^א לצירוף^ב כדמשני צפרק אמר להם הממונה ‏(יומא דף לד: וס)^א **דסתם מיחט**^ד הגיע לצירוף הוא: **מידרי מיחם שפינה הימנו מים קתני המיחם שפינהו קתני**. מימיה והכתיב ופנו את הציט ‏(ויקרא יד)^ה ולאנכי פניתי הציט ‏(בראשית כד) סולו פנו דרך ‏(ישעיה טו)^ו וכן בש"ס^ז א פנו מקום לצר ליואי שאינו מפנה אלא מה צטמוסו וי"ל כיון דבצמח מקומות הוזכר פניו על הדבר המפנין כגון ‏(ה המפנה חפציו מוזיט לזוית ‏(ס מפנין ד' וה' קופות ‏(פ פנו כלים ‏(מצית) הטומאה ‏(י תצנן)^ט ועמיד לפנותו לא הוה ליה למנקט פיניהו

אלא פנה ממנו מים כיון דליכא למיטעי: **מיחם שפינה ממנו מים לא יתן לתוכו מים כל עיקר מפני שמצרף ורבי יהודה היא**. אלל לרי"ש שרי אפי"פ שמתרף כיון דאינו מבשל כגון שיש בו מים הרבה שאין המיחם מספיק לבשל רוב המים צטמוכו כדאשכחן צפרק אמר להם הממונה ‏(יומא דף לד: וס) שאין מבשל ומנרף דקאמר רבי יהודה מצידין עששיות של צרזל ומטילין לתוך המים שחפיג צינתן ואס היה מבשל היה אסור ואפי"ה פריך והלא מנרף ואפי"ה דאזני דכר כרי"ש דחא אמר לעילי"ג כל מיני דמר עביד כרצ לצר מהני תלת דעביד כשמואל וחד מינייהו הלכה כרי"ש בגריה ומסתמא אזיי כרצה רביה קצירא ליה מ"מ מוקי מתניתין כרבי יהודה משום דקשיא ליה מדי

מיחם שפינה ממנו מים קתני ורב אלא לא חייס לקושיית אזיי ומוקי לה כהלכתא כרי"ש וז"ג לעיל אמר רב אלא דר מתנא אמר רב דרצ סבר ‏(י כר') יהודה בגריה ועוד דצהדיא מוקי בסמוך מתני' כר' יהודה וי"ל דלא הוי פסיק רישיה שיכול להיות שלא ינרף דבפסיק רישיה מודה ר"ש וזה פריך והלא שמה מנרף קשה דהכל משמע דלצירוף אסר ר' יהודה נמי דבר שאין מתכוין וצפרק אמר להם הממונה גרים רש"י ה"מ דאורייתא אלל הכא צירוף דרבנן וז"ג אין צבות צמקש ומפרש דדוקא דצבר שהוא מן התורה"ל אית ליה לר' יהודה דבר שאין מתכוין אסור אלל צצירוף שהוא דרבנן"ל לא' ומייה צלאו הכי קשה לפי' דחא ר' יהודה אסר בגריה צמתניתין דצינה דפרק י"ט (דף כג:) דמתן ואינה נגדרת אלא ע"ג כלים דמשמע אלל ע"ג קרקע לא ומוקמינא כר' יהודה דאסר צאין מתכוין אפי"ג דבגריה ליכא איסורא דאורייתא אפי' צמתכוין דמשמע צסוף פירקין דהוי חורס כללאתר דר"י ועוד דשעמעתא דהתם קשה דמשני אזיי אפי' תימא כשהגיע לצירוף דבר שאינו מתכוין מותר ופרך ומי אמר אזיי הכי והמינא ימול צצר ערלתו אפי' צמקוס צהרת יקוף דצרי רבי אושעיא והיונן צה קרא ל"ל ואמר אזיי לא נצרכה אלל לר' יהודה דלמר דבר שאין מתכוין אסור והשתא אמאי לא מייתי הדיא דצינה דהיא משנה שלמה דאסר ר' יהודה דבר שאין מתכוין ומיימי מילתיה דלציני"ב ועוד מותח הספר דגרס ואין צבות צמקש לך נראה דפרס חתם אזיי אמר פאילו כו' דבר שאין מתכוין מותר פי' מותר ‏(י לר' יהודה"ל ולא אסר ‏(י ליה ר' יהודה דבר שאין מתכוין אלל מדרבנן"ל ופרין"ט ומימול צצר ערלתו דמוקי אזיי דאצטריך לר' יהודה קרא"ס א"כ ש"מ דאסר ר' יהודה אין מתכוין מן התורה ומשני וה"ג ה"מ צכל התורה כולה פי' צכל התורה כולה חוץ משצת"ל אסור"ל מן התורה אלל צירוף דגבי צצת לא אסור אין מתכוין אלל מדרבנן דכיון דאין מתכוין לא הויא מלאכת מחשבת"ט ושרי דאין צבות צמקש"ב והשתא אי"ש הכא"ב וסוגיא דהתם"ב וקשה דצפרק ספק כלל (כרימות דר' יוס' ‏(ס) א"ר אפי' כגון צמתכוין לכצות העליונות והוצערו התחתונות מאליהן ‏(ט מ"ק סבר לה כרי"י דלמר דבר שאין מתכוין אסור ולכך קאמר דחייב חטאת ומאן דפטר כרי"ש דלמר דבר שאין מתכוין מותר אלמא משמע דדבר שאין מתכוין אסור לרי"י אפי' צצצת מן התורה"ב וי"ל דהת"ב הוי פסיק רישיה שאי אפשר כלל"ב לכצות העליונות אס לא יוצערו התחתונות"ב וחציב מלאכת מחשבת"ב ואפי"ג דהוי פסיק רישיה פטר רי"ש"ס משום דהויא מלאכה שאינה צריכה לגופה דלזינו צריך להצטרע התחתונות וזה דנקט לישנא מתכוין ואשין מתכוין ולא נקט מ"ק ‏(ט) כרי"י דלמר דהוא צריכה כו' משום דרנותא דרי"י נקט דלא תימא דלא מחייב ר"י מלאכה שאינה צריכה לגופה אלא צמקוס צמתכוין לעשות המלאכה כגון מכצה גחלת של עץ שלא יזוקו רצים צמתכוין לכיבוי אלל התם שאינו מתכוין להצציר התחתונות לא"כ קמ"ל כיון דהוי פסיק רישיה חייצ"ב וצהדיא"ב דהחומה גחלים להתחמם והוצערו מאליהן"ב נקט חא ר"י דלמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייצ חא ר"ש כו' אפי"ג דאין כוונתו להצציר מדפטר ר"ש דאי כוונתו להצציר הויא צריכה לגופה מ"מ"ב כיון דניחא ליה צהר הצערה לא קרינן ציה שאינו מתכוין"ב ולהכי לא נקט לישנא דאין מתכוין אלל צמתכוין לכצות העליונות לא מיחא ליה צהצערת התחתונות כלל שהרי צא לכצות שייך לישנא דאין מתכוין אפי"ג דהוי פסיק רישיה ור"ש שרי צחומה גחלים להתחמם"ב אפי"ג דצפרק הצונה [לנקט ק. וס]"ב משמע דהמולש לאכילה או לצחמה צארעא ידיה חייצ חטאת צכל שהוא אפי"ג דאין מתכוין לפיות הקרקע"ב לא דמי לכל מלאכה שאינה צריכה לגופה כגון חומה להתחמם"ב דהתם אפי"פ שאין מתכוין לפיות אכן סקדי דניחא ליה"ב אלל צחומה אינו נהנה בהצצירה זו דכלל הצצירה זו דתתם"ב וכיון שאינו נהנה ‏(ס) צבור לו מתכוין להצציר והויא מלאכה שאינה צריכה לו"י **א** שנו אלא"ל **ההפשייר**. מתוך פי' הקולני' משמע דמפרש הסוגיא כן לא שנו אלא דצבר שאין שייך צירוף אלא פישור כגון מיחם שפינה"א אלל לצרף פי' דצבר ששייך צירוף כגון מיחם שפינו ממנו מים אסור"א ושמואל אמר אף לצרף כלומר אף דצבר ששייך צירוף מותר ומשמע אפי' צמתכוין ולהכי פריך ולצרף לכתחילה מי שרי אלל אי איתמר הכי איתמר לא שנו דפינה ממנו מים שרי לתת לתוכו זונן אלל שיעור להפשייר ולא לצרף כגון שלא מלאהו כולו דליכא צירוף עד שימלאנו על כל גדומו ורב מפרש פיניהו כרב אלא וזה דפריך לעיל וזה מנרף משום דמשמע ליה חא דקאמר אלל נותן לתוכו מים מרובין שיש שיעור לצרף מדקאמר מרובים אלל כשפיניהו והמים צתוכו א"ל להיות צירוף ודוחק ור"י מפרש צענין אחר דצפיניהו נמי איכא צירוף כשמלאהו וצפינה ממנו מים כל שהוא יש צו שיעור לצרף מדפריך לעיל והלא מנרף ולא משני שאין צו שיעור ועוד דקאמר אזיי אלל מיחם שפינה ממנו מים אסור מפני שמתרף משמע דהתם פשטא ליה שמתרף וזה שייך לפלוגי ציה דבצל שהוא הוא מנרף וה"פ לא שנו אלא להפשייר פי' שמתכוין להפשייר השתא צצירה ליה דמיייר רב אפי' צשיעור לצרף אלל לצרף שמתכוין לצרף אסור כרי"ש ומפרש פיניהו ממנו מים כרב אלא אי נמי פיניהו עס המים"א ככאזי ומיייר כשיש צו שיעור לצרף כגון שממלאו כולו מים זוננין דלע"ג דהמים חמין צצתוכו לא נסתלקו יש שיעור לצרף ומחלק צין אין מתכוין למתכוין כרי"ש ולא ככאזי דמוקי לה צאין צו שיעור לצרף וכו' יהודה וכו' פריך אליצא דשמואל ולצרף לכתחילה מי שרי ה"ה דהוה מזי למיפרך אליצא דרצ כיון דסבר דהלכה כרבי יהודה בגריה דהיינו דצבר שאינו מתכוין מאי דוחקיה לאוקמי מתני' כשיש צו שיעור לצרף וכו"ר"ש לוקמה כשאין צו שיעור לצרף ככאזי וכרבי יהודה דסבירא ליה כוותיה אלל אדשמואל קפריך דעדיפא ליה אלל אי איתמר הכי איתמר השתא מפרש מתניתין ככאזי לגמרי שפיניהו עס המים"ב וה"פ לא שנו אלא שיעור להפשייר שאינו ממלא המיחם על כל גדומו אלל שיעור לצרף"א אפי"פ שאין מתכוין אלל להפשייר אסור כרבי יהודה דסבר כוותיה אלל"ב פינה ממנו מים לעולם אסור דצבר ענין יז שיעור לצרף כרפי' וכי קאמר אזיי אלל מיחם שפינה ממנו מים כו' ה"ה דמצי למימר"ב צד"א צשיעור להפשייר אלל שיעור לצרף אסור אלא ניחא ליה לנייקט חאי לישנא משום דמלשון פיניהו דיין דלחתיא כר' יהודה שמואל אומר אף שיעור לצרף מותר כרי"ש וא"ת מדקאמר שמואל אף שיעור לצרף אס כן מוקי מתני' ככאזי דדייק שפיניהו דלרצ אלא דמפרש שפינה ממנו מים לעולם יש שיעור לצרף ומאי אף שיעור לצרף דקאמר שמואל וכיון דמפרש ככאזי אס כן נידוק דווקא פיניהו חא פיניהו ממנו אסור כרי"י וי"ל דשמואל קאי אמילתיה דרצ וקאמר אף שיעור לצרף שרי דלנא קצירא לי כרי"ש מוקמי' מתני' כוותיה דרצ אלא כשפינה ממנו מים ויש לעולם שיעור לצרף:

לא שנו אלא להפשייר. פי"ה דרב משמע ליה מתני' פיניהו כרב אלא שפינה ממנו המים ושיעור להפשייר כשלמ מלאהו ושיעור לצרף כשמילאהו וקשה כי פריך לעיל והלא מנרף לימא כשלמ מילאהו ועוד מדקאמר אזיי אלל מיחם שפינה ממנו מים לא יתן לתוכו כל עיקר מפני שהוא מנרף משמע צכל ענין הוא מנרף אפי' לא מלאהו וי"ל דמשמע ליה פיניהו ככאזי"ב וקאמר לא שנו אלא שיעור להפשייר שלא נתן בו מים ‏(י כ"כ שפיענוו החמין"ב אסור ואפי"פ שאינו מתכוין לצרף מיתסר"ב (מרי"ב כסמ הרי"ש ממייצבור):

מסורת הש"ס

א) [לעיל כט: צינא כג: מצותות ה: פסחים כה: מיר מז: לקמן ג' כרימות כ:ז]
ב) [צ"ל שפינה. מיר דבש:]
ג) [מצותות עז:ז]
ד) [ערוכו כ:ז:]
ה) [נלקן קסו:ז]
ו) נפטו כלים מפני הטומאה צרכות כח:ז]
ז) [עפר ועמיד לפטומו עירובין עט:ז]
ח) דף כג, ט) [לעיל כב:ז]
י) [צ"ל מותר מן המורה. דצח מתרן, ס) [ע"ש:]
ל) [צ"ל מאליהן ר"א בר' זלזוק סבר. דצח מתרן:]
מ) [צ"ל נקט ר"א בר' זלזוק. דצח מתרן:]
נ) [וע"פ תוספות צמקין ד"ה ל"ש ותוס' לקמן מב' ד"ה אפי' ותוס' לקמן ק. ד"ה לא צריכא ותוס' לקמן קאי. ד"ה חא ותוספות יומא' לז: ד"ה ה"מ ותוספות סוטה לז: ד"ה מודה ותוספות מצותות ה: ד"ה אפי' ועוד עס ו. ד"ה חא ותוס' כרימות כ: ד"ה צצירא:]

הגהות הב"ח

א) תום' סוף ד"ה מיחם וכו' וכיון שאינו נהנה י"ב ע"ל פי' צכל גדול דף עח כ"ה טעי יומא':

גליון הש"ס

תום' ד"ה מיחם שפינה וכו' ליה ח"י דבר שאינו מתכוין אלא מדרבנן, וכ"כ רש"י לקמן קכא ע"פ ד"ה לפי מומן. ותיקן לקמן דף קה ע"א תוס' ד"ה המכבד:

רב נסים גאון

ר"ש היא דאמר דבר שאינו מתכוין מותר. וזה העיקר בפרק במה מדליקין (דף כט) דהוא ר"ש אומר גזירא אדם חטאי כסא ופסל ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ. ור' יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור. עיקר דברי ר' יהודה בבשנה במסכת ירו"ט פ"י יום טוב שחול להיות ערב שבת (דף עג) ודתנן ר' יהודה אומר אין מקריין ביו"ט מפני שהוא עושה הבורה, ובגמ' גביר ר' יהודה סבר דבר שאין מתכוין אסור. ובמסכת בבביתא פ"י כל פסולי המוקדשין (דף ג) שנינו כבוד שאחזו דם אפילו תא אין מקיזין לו את הדם דברי ר' יהודה כו', ר' שמעון אומר קיזי אפי"פ שהוא עושה מום. הוי מביח דתע שרי יהודה סבר דבר שאין מתכוין אסור ור"ש [סברן] דבר שאין מתכוין מותר.

רבינו הגנאל

אוקומא מיחם שפיניהו מע"צ הכירה ויש בו מים חמין לא יתן לתוכו מים מרובין בשביל שיחמו, אבל נותן לתוכו מים מרובין כדי לפשר. פינה ממנו החמין לא יתן לתוכו מים כל עיקר מפני (הוא) שמצרף, ור' יהודה היא דאמר דבר שאין מתכוין אסור. אמר רב לא שנו אלא מים מרובין שיעור להפשייר אבל מים מרובין שיעור לצרף אסור. פי' צירוף, הכלי בעת שיתחמם נעשה כגחלת וכשמביאו בשעת גמר מלאכתו צבונן מחזקתו ולוטש פניו ונמצא לו כמו צירוף, רב אמר שיעור לצרף אסור ושמואל אמר אפילו שיעור לצרף נמי מותר. לאוקומא שמואל כרי"ש, רב אדא בר מתנא כר' שמעון, ודאביי נמי בבא דרישא (נמי) קאי כשמואל, וסוגיינא כשמואל אליבא דר"ש.

^[1] מן ואוקמה עד קאי כשמואל הוכח גם צמתמן כסמ ר"ש